

Husdyrtilladelse § 16b

Fredensgård, Låsbyvej 40, Foerlev, 8660 Skanderborg

September 2021

DATABLAD

Beliggenhed	Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg
Ejer	Finn Nielsen
Adresse	Illerupvej 5, 8660 Skanderborg
Tlf. nr.	40505867
E-mail.	foerlevgaard@gmail.com
Matr. Nr. og Ejerlav	6a og Forlev, Skanderborg Jorde
CVR nr.	12053770
CHR. nr.	10366
Ejendoms nr.	7460014995
Driftsansvarlig	Finn Nielsen
Brugstype	Slagtesvin produktion
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	7. september 2021

Indhold

1.	Afgørelse	4
1.1	Godkendt produktionsareal.....	4
1.1.1	Frist for udnyttelse	5
1.2	Vilkår	5
1.2.1	Generelle vilkår	5
1.2.2	Vilkår om produktionsareal.....	5
1.2.3	Vilkår til ventilation	5
1.2.4	Vilkår om støj	6
1.2.5	Vilkår om håndtering af affald	6
1.2.6	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr.....	6
1.2.7	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	6
1.2.8	Vilkår om egenkontrol	7
1.2.9	Vilkår til forebyggelse af uheld	7
1.2.10	Vilkår ved ophør	7
1.3	Offentliggørelser.....	7
1.4	Klagevejledning	8
1.5	Resume af tilladelse	9
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	10
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	10
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	10
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	11
2.4	Anlæg og Beliggenhed	11
2.4.1	Faste afstandskrav.....	11
2.4.2	Opbevaringskapacitet	12
2.4.3	Affald.....	12
2.5	Lugt	13
2.5.1	Forudsætninger for OML-beregningen.....	14
2.6	Andre potentielle nabogener	16
2.6.1	Skadedyr	16
2.6.2	Støv.....	17
2.6.3	Støj	17
2.6.4	Lys	17
2.6.5	Transporter til og fra ejendommen	17
2.7	Jord, grundvand og overfladevand	18
2.7.1	Jord og grundvand	18
2.7.2	Overfladevand	18
2.8	Natur	18
2.8.1	Natura 2000	20
2.8.2	Bilag IV arter	21
2.8.3	Anden beskyttet natur.....	21
2.9	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	24
2.10	BAT.....	24

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 29. april 2021 modtaget en ansøgning om miljøtilladelse for husdyrproduktionen på Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg, matrikel nr. 6a m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed tilladelse til et produktionsareal på Fredensgård, Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg, bestående af:

- Stald 1: 544 m² til smågrise og slagtesvin på delvist spaltegulv
- Stald 2: 527 m², til slagtesvin dels på drænet gulv og dels på delvis spaltegulv

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses tabel 2.

Miljøtilladelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervmæssige husdyrbrug. Da der søges om produktion i eksisterende stalde, er der ikke vurderet alternativer.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 226840, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 14. juni 2021 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Tilladelsen erstatter den tidligere godkendelse efter § 11 i den forrige husdyrgodkendelseslov fra 12. januar 2011 på samme ejendom. Der stilles nye vilkår, som skal sikre at den samlede produktion lever op til kravene i husdyrbrugloven.

Hvis denne tilladelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil den oprindelige godkendelse fortsat være gældende.

Miljøtilladelser efter § 16 b skal ikke revurderes. Tilsynsmyndigheden kan dog ændre vilkårene i tilladelsen ved påbud eller nedlægge forbud imod fortsat drift, når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen, jf. husdyrbrugloven § 41.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet tilladelse til udledningen af overfladevand og givet en byggetilladelse fra Skanderborg Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at tillægget ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation, dyrevelfærdskrav eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

¹

Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1572 af 20. december 2006 og ændringslov nr. 520 af 1. maj 2019.

² *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen nr. 2256 af 29. december 2020*

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter tilladelsen er meddelt, skal tilladelsen være udnyttet. Hvis ikke tilladelsen har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Denne tilladelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende tilladelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i tilladelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen, herunder de vilkår som er stillet for tilladelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
3. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

4. Tilladt produktionsareal (tTabel 1-1)

Tabel 1-1 Tilladt produktionsareal

Stald og dyretype	Areal, m ²	Gulvtype	Teknologi
Stald 1 Smågrise	259	Delvis spaltegulv	Miljøkryds
Stald 1 Slatgesvin	285	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Miljøkryds
Stald 2 Slatgesvin	362	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	Forhøjet afkast + lige afkast + miljøkryds
Stald 2 Slatgesvin	165	Drænet gulv + spalter	Forhøjet afkast + lige afkast + miljøkryds + Hyppig udslusning
I alt	1.071		

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses tabel 2.

1.2.3 Vilkår til ventilation

5. Alle afkast på stald 2: forhøjes til 2,5 m over kip (min. 8 m over jorden)
6. Alle afkast på stald 2: max diameter på alle afkast 0,82 m
7. Alle afkast på stald 1 og stald 2: forsynes med vindkryds
8. Denne miljøgodkendelse bliver først gældende, når ændringerne på afkastene er foretaget og dokumentation herfor er fremsendt til kommunen.

1.2.4 Vilkår om støj

9. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier i Tabel 1-2:

Tabel 1-2: Oversigt over grænseværdier for støj i forskellige tidsintervaller og med forskellig midlingstid.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.5 Vilkår om håndtering af affald

- Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
- Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
- Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
- Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.6 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

- Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, skadedyrlaboratoriet.
- Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.7 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

- Gylle fra stald 2 med drænet gulv skal sluses ud mindst hver 7. dag (hyppig udslusning)
- Udslusningen skal kunne dokumenteres via en automatisk logning/registrering
- I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
- Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlingsbeholder.
- Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.

21. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
22. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.
23. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

1.2.8 Vilkår om egenkontrol

24. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
 - Dokumentation for håndtering af affald
 - Dokumentation for udslusning af gylle fra del af stald 2 mindst hver 7. dag via automatisk logning
 - Forbrug af vand og el

1.2.9 Vilkår til forebyggelse af uheld

25. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
26. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.
27. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
28. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.10 Vilkår ved ophør

29. Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 19. juli 2021 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for konsekvenszonen på 492 m og sagsparter fik ved brev af 19. august 2021 udkast til afgørelse tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 14 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 2. september 2021.

Kommunen modtog ingen bemærkninger i forbindelse med nabohøringen.

Afgørelsen om tilladelse af husdyrproduktionen Låsbyvej 40, Forlev, 8660 Skanderborg, er truffet den 7. september 2021, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside <https://www.skanderborg.dk/aktuelle-hoeringer-og-afgoerelser>, den 9. september 2021.

1.4 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrbrugloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest torsdag den 7. oktober 2021.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrbrugloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Finn Nielsen

Konsulenter Louise Damgaard og Ina Hansson

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trnord@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk
Miljøforeningen Dover Sogn – kun sager i Dover Sogn	bestyrelse@doversogn.dk

Borgere som har henvendt sig i høringsfasen, er blevet orienteret om at kommunen har truffet afgørelse.

1.5 Resume af tilladelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der er søgt om miljøtilladelse af produktion af slagtesvin i de eksisterende stald 1 og stald 2 på Frendsgård, Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg.

Forurening og gener fra husdyranlægget

For at kunne overholde lovens krav til lugtgener i samlet bebyggelse, vil der ske udslusning af gylle fra den del af stald 2, hvor der er drænet gulv, mindst hver 7. dag. Dette har Miljøstyrelsen vurderet, vil mindske lugtemission med ca. 20 % fra dette staldafsnit. Derudover vil ventilationsafkastene på stald 2 bliver forhøjet til 2,5 m over kip, og ændres til at have et lige afkastrør. Alle afkast på både stald 1 og 2 får monteret et vindkryds. Alle disse tiltag har til formål at øges afkasthastigheden på ventilationsluften fra staldene.

Effekten af disse tiltag er dokumenteret via en OML-beregning, som viser, at alle lugtgenekriterier overholdes. Tiltagene stilles som vilkår for tilladelsen.

Ingen kategori 1 eller 2 natur påvirkes af driften på ejendommen. Da der er tale om godkendelse af eksisterende stalde, er mer-depositionen 0 kg N/ha/år, og dermed vil ingen kategori 3 naturområder blive påvirket af tilladelsen.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Da der ikke bygges nyt, er der ikke foretaget vurdering af landskab, kulturhistoriske interesser mv.

Afgørelse

Skanderborg Kommune giver tilladelse til det ansøgte produktionsareal til slagtesvin, på de vilkår som fremgår af afsnit 2.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

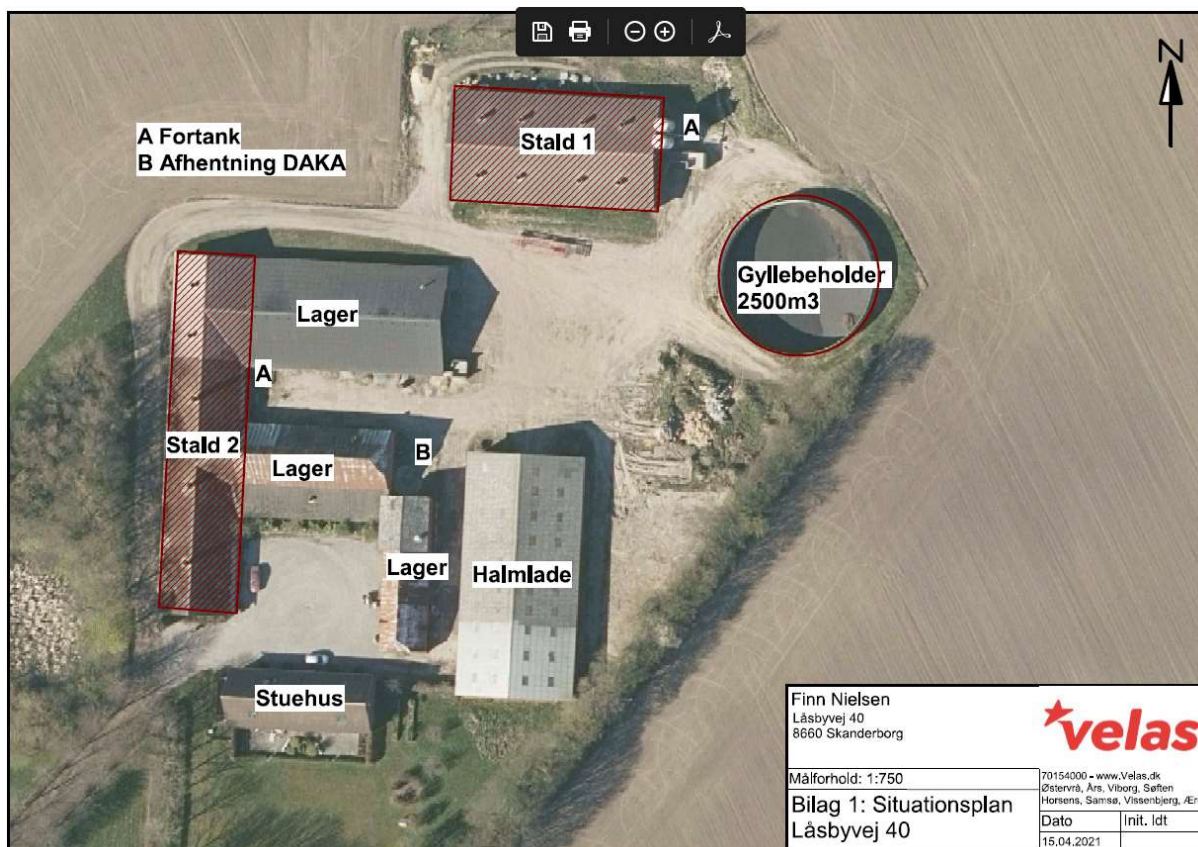
2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100 m², men med en ammoniak emission under 3.500 kg N/år, skal anlægget vurderes i henhold til § 16b i *Husdyrbrugloven*. Denne tilladelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I tilladelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der er ansøgt om miljøtilladelse efter § 16b til produktionsareal til slagtesvin i eksisterende stalde på Fredensgård, Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg, se figur 2.1.

Figur 2-1 Oversigtstegning

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra produktionsarealet. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Låsbyvej 40, Forlev, 8660 Skanderborg, er 544 m² for stald 1 og 527 m² for stald 2, fordelt på forskellige dyretyper og stalde (se Tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretyper og staldd typer skal overholdes.

Staldanlæggene kan med denne tilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses tabel 2-1.

Tabel 2-1 Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg. Produktionsarealet er ens i nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse, m ²	Dyre- og staldd kategori	Produktionsareal, m ²	Maks. antal dyr pr. år ifølge dyrevelfærdsreglerne
ANSØGT DRIFT				
Stald 1	748	Slagtesvin, delvispalte gulv	285	1.625 slagtesvin
Stald 1		Smågrise, toklimastald, delspalte gulv	259	5.130 smågrise
Stald 2	892	Slagtesvin drænet gulv	165	940 slagtesvin
Stald 2		Slagtesvin, delspalte gulv	362	2.065 slagtesvin
I alt	1.640		1.071	

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Låsbyvej 40, 8660 Skanderborg. Hele anlægget, herunder den ansøgte stald, ligger ca. 2,5 km nord for byzonen til Skanderborg. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 90 mod vest (Låsbyvej 55), fra nærmeste hjørne af nærmeste stald til boligen på Låsbyvej 55. Låsbyvej 55 er samtidig nærmeste bolig i en samlet bebyggelse, og nærmeste bolig i et rammeområde udlagt til fremtidig landzone, med blandet bolig og erhverv.

2.4.1 Faste afstandskrav

Tabel 2-2 Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Over 25
Almene vandforsyningsanlæg	50	330
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	350
Offentlig vej og privat fællesvej	15	75
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Over 25
Beboelse på samme ejendom	15	9
Naboskel	30	10/75
Eksisterende eller ifølge kommuneplannens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	2500

	Generelle afstands- krav, m	Aktuel afstand, m
Område i landzone, der i lokalplan er ud- lagt til boligformål, blandet bolig og er- hvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	93
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	93

Afstandskravet på 15 m til egen bolig og 30 m til naboskel gælder for etablering af husdyranlæg, jf. §8 i husdyrbrugloven. Her er det fortsættelse af drift i eksisterende stalde. Afstanden er dermed ikke i modstrid med afstandskravene.

Der er ca. 10 m til matrikelskel omkring vandhul, hvor ejeren er noteret som "Fælles Vanding". Derudover er vejmatricken ved Låsbyvej det nærmeste naboskel.

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i husdyrbrugloven, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøtilladelsen overholdes.

2.4.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter gyllebeholderen, som henholdsvis udgør et areal på 569 m² og har et volumen på 2.500 m³.

Til gyllebeholderen anvendes naturligt flydelag til begrænsning af ammoniakemissionen, jf. reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der produceres ca. 3.260 m³ husdyrgødning fra staldene, vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper. Med en opbevaringskapacitet på 2.500 m³, giver det opbevaringskapacitet i 9,2 måneder. Dermed er kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den beregnede opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig

2.4.3 Affald

Da produktionsarealet er uændret, vil mængden af døde dyr formentlig være omtrent som nu. Døde dyr afhentes af DAKA. Indtil afhentning opbevares de under kadaver-dække. Se placering på figur 2-1.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

I den Miljøtekniske redegørelse er en detaljeret beskrivelse af affaldsfraktionerne fra produktionen. Medicinrester o-lign. afhentes efter aftale af Motas.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.5 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^5 pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Beregninger af lugtspredning på husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenekriterierne ikke overholdes til samlet bebyggelse.

For at imødegå dette, indgår det i ansøgningen, at der fremover vil ske udslusning af gylle fra den del af stalden med drænet gulv, mindst hver 7. dag (hyppig udslusning).

Derudover vil ventilationsafkastene på stald 2, nærmest Forlev, blive forhøjet til mindst 2,5 m over kip, afkastrørene på stald 2 ændres til at være lige, og der sættes vindkryds i alle afkast, både på stald 1 og stald 2.

Som en del af ansøgningen er indsendt en OML-beregning, som viser konsekvenserne af disse tilpasninger. Tilpasningerne er stillet som vilkår for godkendelsen.

⁵ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Resultatet er, at alle lugtgenskriterier overholdes, se Tabel 2-3.

Tabel 2-3 Beregnede lugtgene afstande fra lugtcentrum (vægtet gennemsnit),

Områdetype	Lugtgenafstand, husdyrgodkendelse.dk	OML-beregning i sydvestlig retning (ca. 230 grader)	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone, 5 OU	375	-	2,5 km
Samlet bebyggelse, 7 OU	210	150	159
Enkeltbolig ⁶ , 15OU	118	Under 100	159

2.5.1 Forudsætninger for OML-beregningen

Som supplement til ansøgningen er indsendt en beskrivelse af forudsætningerne for OML-beregningen, se figur 2-2 og figur 2-3, og resultaterne af beregningerne i figur 2-4.

Afkast nr	Stald id	Koordinater	Type	Max. Stipladser *)	Afkast højde	Bygningshøjde	Diameter, top	Ventilation sydelse M ³ /t	m ³ /time/gris ved max belægning	OU/s	Miljømodul	Ekstra højde	Uden konus
1	Stald 1	556028, 6214003	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
2		556027, 6213993	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
3		556021, 6214003	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
4		556020, 6213993	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
5		556010, 6214004	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
6		556009, 6213994	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
7		556003, 6214004	smågr	225	4,0	5,2	0,91	11067	49	1713	x		
8	556002, 6213994	smågr	225	4,0	5,5	0,91	11067	49	1713	x			
9	Stald 2	555951, 6213925	sl. Svin	160	8,0	5,5	0,83	17000	106	2999	x	x	x
10		555952, 6213939	sl. Svin	160	8,0	5,5	0,83	17000	106	2999	x	x	x
11		555953, 6213946	sl. Svin	120	8,0	5,5	0,65	12000	100	1500	x	x	x
12		555953, 6213955	sl. Svin	160	8,0	5,5	0,82	17000	106	2999	x	x	x
13		555952, 6213966	sl. Svin	125	8,0	5,5	0,82	12500	100	2838	x	x	x
14		555952, 6213975	sl. Svin	125	8,0	5,5	0,82	12500	100	2838	x	x	x
											29877		

Figur 2-2 Forudsætningen for OML-beregning, fra den indsendte OML-rapport

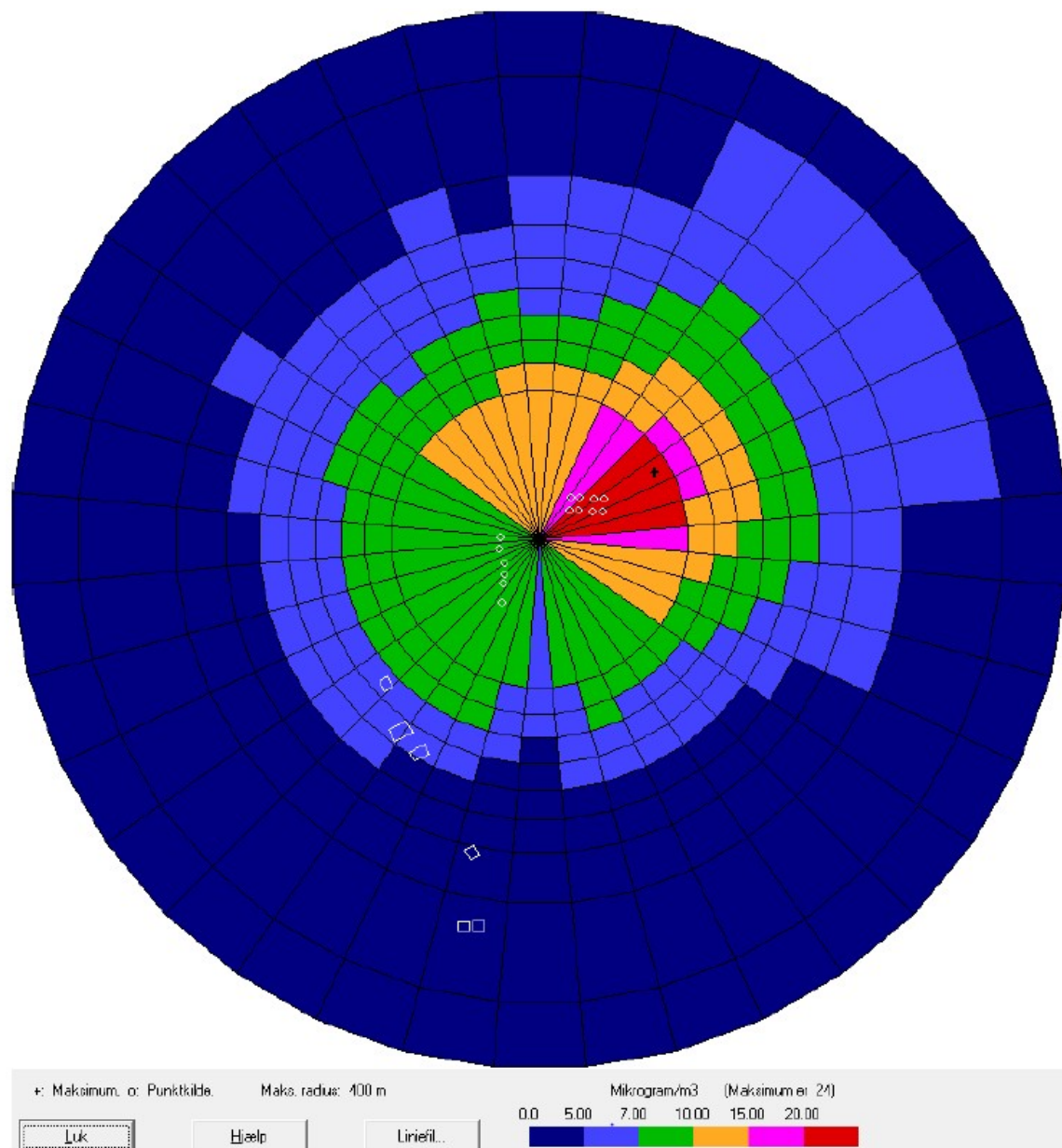
Afkast nr 11 afviger, fordi det i dag er mindre end de andre og ventilerer et staldrum, som er mindre end de andre staldsektioner. Da ventilationsbehovet til grisene fortsætter uændret, er der ikke ændret på ventilation i forhold til grisene, men kun inddraget tiltag, der øger opblanding/fortynding af luften ud af staldene. Alle afkast er også placeret samme sted, som de er i dag, se figur 2-3.

⁶ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Figur 2-3 Placering af afkast på staldene (tal fra 1-14).

Resultaterne af OML-beregningen fremgår af figur 2-4 og Tabel 2-3.

Figur 2-4 Illustration af resultat af OML-beregning. Hvide cirkler= afkast, Hvide firkanter =nabobeboelser. Mørkeblå er under alle genegrænser. Lyseblå genegrænse under 7 OU/s =genegrænse til samlet bebyggelse overholdt. Grøn og gul under 15 OU/s= genegrænse til naboer overholdt. Lyserød og rød= lugt over 15 OU/s

2.6 Andre potentielle nabogener

2.6.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekana-
ler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Det er oplyst, at der anvendes rovfluer i gylle-
kummerne. Dermed vurderer vi, at der ikke vil opstå gene for naboer.

Da det drejer sig om lukkede stalde, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer, vurderer Skander-
borg kommune, at tilladelse til produktion af slagtesvin i de eksisterende stalde ikke vil ændre på risi-
koen for opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbruget.

Se endvidere den Miljøtekniske redegørelse side 6.

2.6.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen og fra brug af foderblander, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne, da foderblanding foregår i en lukket hal.

Derudover kan der opstå støvgener, når der kører tunge køretøjer på tilkørselsvejen, hvilket vil ske ofte ved en større produktion.

Støv er desuden beskrevet i den miljøtekniske redegørelse side 6.

Da der ikke er naboer lige omkring ejendommen, herunder tilkørselsvejen, og der er læhegn omkring ejendommen i de retninger, hvor de nærmeste naboer bor, vurderer Skanderborg Kommune, at støv ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

2.6.3 Støj

Støjklenderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle, blandingsanlæg og gyllehåndtering. Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Potentielle støjklender er beskrevet i den miljøtekniske redegørelse side 5.

Skanderborg Kommune har foretaget en overslagsberegning af de potentielle støjklenders støjniveau ved nærmeste nabobeboelse (Låsbyvej 55, 8660 Skanderborg). Resultatet ses nedenfor i Tabel 2-4 og viser, at grænseværdierne for støj kan overholdes ved nærmeste nabo, og dermed også ved de øvrige naboer.

Tabel 2-4: Orienterende støjberegning (overslag) over de potentielle støjklenders støjniveau ved nærmeste nabobeboelse (Låsbyvej 55, 8660 Skanderborg).

Beregningsresultat									
Referencepunkt R1									
Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Ventilationsanlæg	80	Ja	100	100	100	30	30	30
K02	Aflæsning af foder / foderbl	103	Ja	50			35		
K03	Håndtering af gylle (påfylder	103	Ja	14			38		
total							40	30	30

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som kan komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.6.4 Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at der er udendørs belysning ved indgangen i den nordlige gavl, som tændes manuelt. Da lyset ikke kan ses fra naboerne, vurderer vi, at det ikke vil være til gene for naboer.

2.6.5 Transporter til og fra ejendommen

Omfanget af transporter er opgjort i den Miljøtekniske redegørelse side 7.

Da tilladelsen omfatter produktion i eksisterende stalde, vil der ikke ske ændringer i antallet af transportere i forbindelse med denne afgørelse. Det er estimeret, at der er ca. 600 transportere om året, dvs. 1,6 transport/døgn i forbindelse med produktionen på Låsbyvej 40.

Der er foretaget trafiktællinger på Låsbyvej, meget tæt på Låsbyvej 40 i 2001 og 2010 (Tabel 2-5).

Tabel 2-5: Trafiktællinger på Låsbyvej, 2001 og 2010.

År	Årsdøgn trafik	Heraf lastbiler
2001	3.753	514
2010	4.151	467

Når der sammenlignes med trafikken registreret på Låsbyvej ved Foerlev, vurderer vi, at transporterne i forbindelse med produktionen på Låsbyvej 40 er ubetydelige.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøtilladelsen overholdes. Vi ser derfor intet grundlag for at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne tilladelse.

2.7 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.7.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret inden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.7.2 Overfladevand

Der sker ingen ændring i håndtering af overfladevand fra tagflader og lignende, som i dag ledes til dræn.

2.8 Natur

Størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på

www.husdyrgodkendelse.dk (skema 226840). Med denne tilladelse er ammoniakemissionen uændret på 1.981 kg NH₃-N pr. år.

Emissionen ved driften for 8 år siden var højere, fordi der på det tidspunkt også var søer på ejendommen.

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁷ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøtilladelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøtilladelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.8.1 Natura 2000

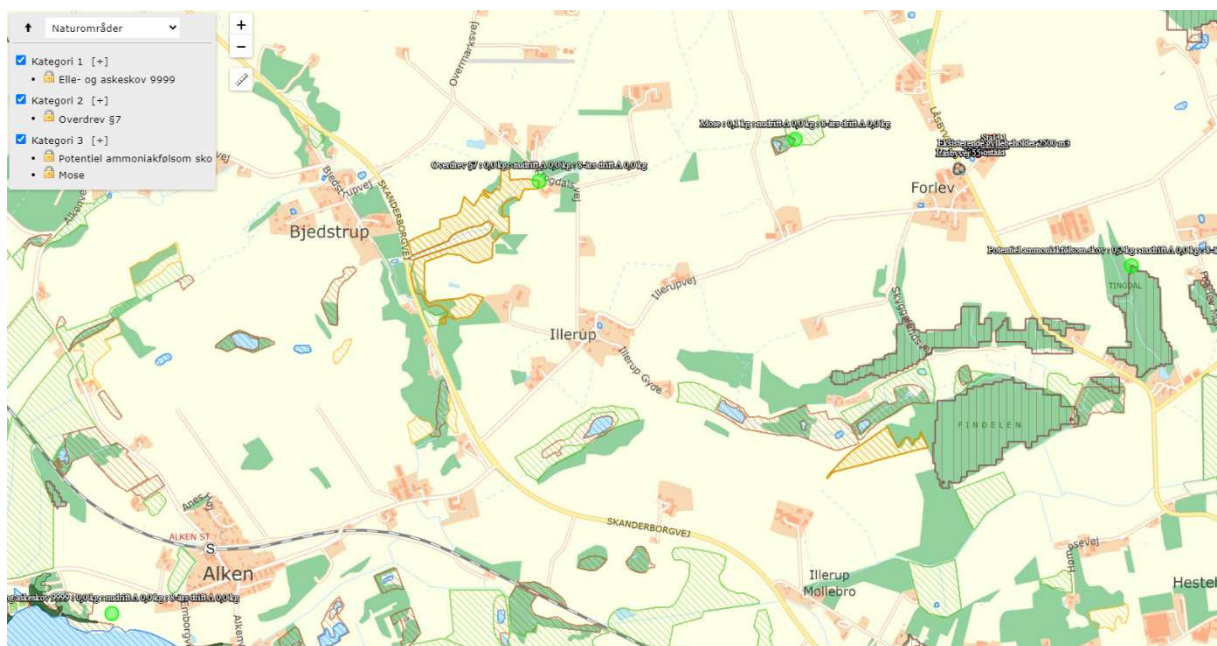
Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur er Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, som ligger henholdsvis ca. 8 og 3,77 km sydvest for anlægget.

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug, som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet. Punktet, der er beregnet til, fremgår af figur 2-5.

Figur 2-5 Punkter med beregning af N-deposition (grønne cirkler?)

Da det nærmeste Natura2000 område ikke påvirkes af emissioner direkte af det ansøgte anlæg, vurderes det, at ingen Natura2000 områder vil blive påvirket af projektet. En nærmere beskrivelse af området er derfor undladt.

2.8.2 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med at de ansøgte stalde, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvint- rer på land.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstofftilførsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders levesteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af projektet.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende ud- videlse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da der er tale om tilladelse til produktion i eksisterende stalde, vurderer vi, at det ansøgte projekt ikke at påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.8.3 Anden beskyttet natur

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev ca. 1,9 km vest for staldanlægget, se figur 2-5. Total-depositi- onen hertil er beregnet til 0 kg N/ha/år. Vi har derfor undladt nærmere beskrivelse og vurdering af området.

Indenfor 6-800 meter fra anlægget ligger dels en eng og mose i forlængelse af hinanden vest for anlæg- get og en beskyttet skov sydøst for anlægget. Total-depositionen til mosen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år og til skoven til 0,2 kg N/ha/år.

Da der er tale om produktion i eksisterende stalde, er mer-depositionen 0 kg N/ha/år. Merdepositionen er dermed under 1 kg, og Skanderborg Kommune har derfor ikke grundlag for at stille vilkår om at mindske merdepositionen til kategori 3 natur eller skoven.

Faktaboks

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune, er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlæg- ningen af det åbne land, er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fast- sætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's na- turbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

De vigtigste naturområder er § 3-områder, der er målsat i A, B og C, jævnfør kommunens naturkvali- tetsplanlægning samt kommunens Natura 2000-områder.

⁸ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.9 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Beliggenheden af nye anlæg på husdyrbrug, skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Alle disse beskyttelseshensyn retter sig mod nye bygninger og anlæg i forbindelse med husdyrproduktionen.

I dette tilfælde foregår den ansøgte produktion udelukkende i eksisterende bygninger og anlæg. Vurdering i forhold til dette er derfor ikke relevant.

2.10 BAT

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling. For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter⁹ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter.

Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹⁰, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

Der er metodefrihed i forhold til valg af stalddtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

⁹ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

¹⁰ Teknologibladene er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologibladene er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. For den samlede bedrift er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 1.981 kg N/år (BAT-kravet).

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til det samme kg N/år, da der søges tilladelse til forsættelse af produktionen i de eksisterende stalde. BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt.

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for staldene.

